

ZERO WASTE ZAVEZA OBČINE RADOVLJICA

**POSNETEK STANJA RAVNANJA Z ODPADKI IN
ZAVEZA OBČINE NA POTI DO DRUŽBE BREZ ODPADKOV**

**ZA OBDOBJE
2016-2026**

Pripravila :
Mojca Dolar, univ.dipl.biolog

Direktor :
Matija Žiberna, mag.org.

avgust, 2016

1. UVOD, RAZLOGI ZA SPREJETJE ZAVEZE

Odkar človek obstaja, posebej pa odkar živi v večjih organiziranih skupnostih, odpadki predstavljajo težavo, s katero se je človeštvo skozi različna zgodovinska obdobja različno spopadalo. Skupno vsem je le to, da nihče ni želel imeti odpadkov na svojem pragu, prav tako nihče ni želel razmišljati, kaj se z njimi zgodi po tem, ko odslužijo svojemu namenu. Današnja družba se je pričela zavedati omejenosti naravnih virov in problem ravnanja z odpadki opazovati z drugega zornega kota, predvsem pa z večjo stopnjo odgovornosti do okolja.

Izkušnje v preteklosti so pokazale, da so bili ukrepi ravnanja z odpadki po načelu "stran od oči in nosov" takrat sprejemljivi, vendar s stališča sodobnega življenja ter njegovih potreb le začasni in zelo obremenjujoči za okolje.

Zaradi vse večjega obremenjevanja okolja z odpadki, onesnaženosti Zemlje ter kolektivne zavesti, da imamo zgolj en planet z danimi življenjskimi ter bivalnimi pogoji, so se združili enako misleči in ustvarili različna ekološka gibanja za ohranjanje naravnih virov. Eno izmed teh gibanj je tudi Mednarodna Zero Waste zveza. Gibanje je organizirano v krovni organizaciji [Zero Waste International Alliance](#), ki ima svoje organizacije na različnih kontinentih. V Evropi je to [Zero Waste Europe](#), ki je sestavljena iz nacionalnih organizacij in lokalnih skupnosti na poti do Zero Waste. Društvo [Ekologi brez meja](#) je slovenska nacionalna organizacija preko programa [Zero Waste Slovenija](#). Nacionalne organizacije so zadolžene za promocijo koncepta na nacionalni ravni ter za vzpostavljanje in koordinacijo mreže lokalnih skupnosti na poti do družbe brez odpadkov.

"Zero Waste" je izraz, s katerim Mednarodna Zero Waste zveza označuje "etičen, ekonomski, učinkovit in vizionarski cilj, ki vodi družbo v spremembo življenjskega stila in navad ter k posnemanju trajnostnih naravnih ciklov, kjer so vsi odpadni materiali surovina za nekoga drugega. Zero Waste pomeni oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se zmanjša volumen in toksičnost odpadkov, ohranja ter predela vse materiale in se jih ne sežiga ali odlaga. Implementacija Zero Waste bo preprečila vsakršne izpuste v zemljo, vodo ali zrak, ki bi lahko ogrozili zdravje ekosistemov, ljudi, živali ali planeta." <http://ebm.si/p/zwo-zero-waste/definicija-zero-waste/> (Pridobljeno 24. 7. 2014)

Količine odpadkov iz leta v leto še vedno naraščajo. Vedno bolj se zavedamo, da odpadki predstavljajo problem za okolje in zdravje ljudi, ob enem pa tudi dejstva, da je količina naravnih virov omejena. Zakaj torej odpadkov ne bi spremenili v vir? Krožno gospodarstvo je koncept, ki je nastal kot odziv na pritisk rastočega gospodarstva in potrošnje na omejene vire in nosilno sposobnost okolja. Prehod v krožno gospodarstvo se zato usmerja v ponovno uporabo, popravila in recikliranje obstoječih materialov in izdelkov. Temelji na uporabi energije iz obnovljivih virov, opušča uporabo nevarnih kemikalij, znižuje porabo surovin ter preko skrbne zasnove izdelkov nastajanje odpadkov znižuje proti ničelni stopnji.

Spreminjanje odpadkov v vir je za krožno gospodarstvo ključnega pomena, kot je razvidno tudi iz hierarhije načina upravljanja z odpadki, ki jo je leta 2013 sprejel odbor ZWIA.

Zero Waste si prizadeva za spremembo kulturnih vzorcev. Evropska strategija trajnostnega razvoja se zavzema za to, da postanemo družba popolnega recikliranja. Zero Waste družba bomo postali, ko bomo uspeli znižati porabo naravnih virov in energije ter spremenili koncept gospodarstva iz sedanjega linearnega v krožnega.

Vključevanje skupnosti z izobraževanjem in sodelovanjem je bistveno za uspeh Zero Waste načrta na kateremkoli nivoju. Prebivalci morajo načrtno in aktivno sodelovati pri snovanju sistemov upravljanja z viri, ki se usmerjajo k zmanjševanju nastajanja odpadkov. Le tako se bodo spremenili vzorci trenutnega potrošniškega vedenja in se bo začelo postopno opuščanje odpadkov.

Proizvodni sistemi in infrastruktura za ravnanje z odpadki morajo biti zasnovani tako, da odsevajo naslednji prednostni red ravnanja z odpadki:

1 Preventiva

Okvirna direktiva o odpadkih določa obveznost držav članic, da pripravijo programe preventive na področju odpadkov. Cilji preventive so potrebni zato, da sprožijo ukrepe na nacionalnem nivoju. Za nastajanje zelenih delovnih mest in za oblikovanje takšnih izdelkov, da v sistemu ne bo vedno več odpadkov, je ključnega pomena razširjena odgovornosti proizvajalca:

- preko oblikovanja izdelkov z dolgo življenjsko dobo, ki jih je možno vzdrževati in popraviti,
- z zniževanjem uporabljene embalaže in preoblikovanjem tistih izdelkov, ki jih ni možno varno kompostirati, ponovno uporabiti ali reciklirati,
- s ponovno uporabo delov in materialov v odpadnih izdelkih po načelu krožnega gospodarstva, kjer vsak 'odpadek' enega procesa postane vhodni material za drugega, ter s tem maksimalno izkoriščanje materialov.

2 Ločeno zbiranje

- Za ohranjanje uporabnosti materialov je potrebno ločeno zbiranje vsaj izdelkov za ponovno uporabo, različnih materialov za recikliranje, zavržene hrane in zelenega odreza z vrtov, ter ostanka mešanih odpadkov. Zero Waste skupnosti v Evropi dokazujejo, da z ločenim zbiranjem lahko dosežemo 80 % do 90 % recikliranja. V takšnih skupnostih na leto nastane manj kot 100 kg ostanka mešanih komunalnih odpadkov na prebivalca.
- Zaradi preprečevanja nastajanja odpadkov in zato, da zagotovimo čiste, ločene materiale na izvoru, je potrebno spodbujati zbiranje od vrat do vrat.
- Uvajanje cenovnih spodbud je glavno gonilo sprememb vzorcev obnašanja.

- Ločeno zbiranje od vrat do vrat je potrebno nadgraditi z lokalnimi zbirnimi centri, ki gospodinjstvom in podjetjem omogočajo varno oddajanje in ločevanje izdelkov za ponovno uporabo, recikliranje, pa tudi ločeno zbiranje nevarnih odpadkov.

3 Zniževanje količin ostankov mešanih odpadkov

- Del odpadkov, ki jih ne moremo ponovno uporabiti, reciklirati ali kompostirati, moramo znižati na najmanjšo možno mero. Pri takšnih odpadkih se je potrebno usmeriti na začetek procesa in jih preko preoblikovanja izdelka ali embalaže izločiti iz sistema s pomočjo uveljavljanja podaljšane odgovornosti proizvajalcev.
- Premostitvena rešitev za mešane ostanke odpadkov v času, ko lokalne skupnosti zvišujejo deleže ponovne uporabe, ločenega zbiranja, recikliranja in kompostiranja ter znižujejo količine nastalih odpadkov je, da dovolimo varno odlaganje majhnih in vedno nižjih količin stabiliziranih ostankov odpadkov.
- Da bi hitreje znižali odvisnost od odlagališč, bi morali zmanjšati količino, volumen (in vpliv) ostankov mešanih odpadkov s pomočjo biološke stabilizacije, ter ta postopek dopolniti z dodatnim izločanjem koristnih materialov iz ostanka odpadkov.

Zero Waste ima pomemben vpliv na upravljanje tokov energije v gospodarstvu. Zero Waste v energetskem smislu znižuje emisije, povezane s pridobivanjem surovin in proizvodnjo tako, da večino hranil in virov usmerja nazaj v naravne cikle prsti ali materialov preko ponovne uporabe in recikliranja. Emisije, povezane z uporabo lahko dodatno znižamo z boljšim oblikovanjem izdelkov in ekoinovacijami. Glede pridobivanja energije Zero Waste podpira sisteme, ki delujejo pri bioloških temperaturah in pritisku, kot so anaerobna predelava za pridobivanje bioplina, ki mu sledi kompostiranje pregnitega blata na način, da dosežemo maksimalne možne pozitivne učinke vračanja organskih snovi v prst.

Oblikovanje nizkoogljičnega gospodarstva, ki učinkovito izkorišča naravne vire, je največji izziv današnje Evrope, njenih držav članic in lokalnih skupnosti. Zero Waste strategija je bistven predpogoj takšne pobude, saj med drugim:

- zagotavlja nova delovna mesta,
- omogoča kroženje materialov in surovin,
- znižuje odvisnost od uvoza,
- prsti vrača hranilne snovi,
- znižuje vplive odstranjevanja odpadkov na okolje,
- spodbuja inovacije in inovativno oblikovanje izdelkov,
- in nenazadnje vključuje državljanke v proces nastajanja boljše Evrope.

Leta 2011 so države članice sprejele program *Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri* in konec leta 2013 še Sedmi okoljski akcijski program *Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta*, ki določa vizijo do leta 2050 in prednostne cilje do leta 2020. Unija se zavzema za učinkovito ravnanje z viri kot načinom doseganja večje konkurenčnosti svojega gospodarstva. V odpadkih vidi vire materialov in surovin za gospodarstvo, katerega cilj je trajnostno upravljanje materialov, ki temelji na krožnem gospodarstvu. Decembra 2015 je Evropska komisija objavila še akcijski načrt *Na poti h krožnemu gospodarstvu*, v katerem predlaga oblikovanje skupnih in usklajenih okvirov za podporo krožnemu gospodarstvu, katerega del so tudi zelena delovna mesta in zelena mala ter srednja podjetja. Spreminjanje odpadkov v vir je za krožno gospodarstvo ključnega pomena, zato Komisija predlaga višje cilje, pa tudi natančnejše določene ključne instrumente nadzora na področju odpadkov.

Na podlagi razširjene odgovornosti proizvajalca so v evropskih direktivah določeni specifični cilji za ponovno uporabo in recikliranje odpadne električne in elektronske opreme, izrabljenih motornih vozil ter ločenega zbiranja baterij in akumulatorjev. Te zahteve so prenešene tudi v nacionalni pravni red, po tem načelu pa v Sloveniji zbiramo še izrabljene gume ter odpadne nagrobne sveče in odpadna zdravila.

Zakon o varstvu okolja v 148. členu določa obvezne gospodarske javne službe varstva okolja, med katere sodijo zbiranje, predelava in odstranjevanje določenih vrst odpadkov. V 149. členu opredeli obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja, med katerimi navaja zbiranje in obdelavo določenih vrst odpadkov ter odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov.

Nacionalna zakonodaja povzema evropske direktive in v njih zastavljene cilje, ne predpisuje pa specifičnih ciljev na nobenem od področij ravnanja s komunalnimi odpadki na lokalnem nivoju. Zato je **Zaveza občine na poti do družbe brez odpadkov** prostovoljna zaveza, ki jo sprejme občinski svet.

2. PREGLED STANJA/POSNETEK STANJA RAVNANJA Z ODPADKI V OBČINI

Mednarodna Zero Waste zveza priporoča lokalni skupnosti upoštevanje vseh odpadkov, ki nastajajo na njenem območju in ne le tistih, ki so neposredno v njeni pristojnosti. Občina ima pristojnost nad ravnanjem s komunalnimi odpadki. Nima pa pristojnosti urejanja odpadkov, ki nastajajo v nekaterih delih javnega (npr. bolnišnice) in v zasebnem sektorju. Lahko pa zbere informacije o okvirnih vrstah in količinah odpadkov ter skuša vplivati na način nadaljnjega ravnanja z njimi.

Komunalni odpadki **vkliučujejo odpadke iz gospodinjstev in odpadke iz trgovine na drobno, malih podjetij, poslovnih zgradb in institucij (kot so šole, bolnišnice, vladne zgradbe)**, ki so po naravi in sestavi podobni odpadkom iz gospodinjstev, pri čemer te odpadke zbirajo občine ali se zbirajo v njihovem imenu.

Sem spadajo tudi:

- kosovni odpadki (npr. bela tehnika, pohištvo, vzmetnice);
- vrtni odpadki, listje, pokošena trava, smeti s cest, vsebina zabojnikov za smeti in odpadki, ki nastanejo pri čiščenju trgovin;
- odpadki iz nekaterih komunalnih storitev, kot so odpadki, ki nastanejo pri vzdrževanju parkov in vrtov, odpadki, ki nastanejo pri čiščenju cest.

Poleg tega komunalni odpadki vključujejo odpadke iz istih virov, ki so jim podobni po sestavi in naravi ter:

- se ne zbirajo v imenu občin, temveč neposredno v okviru shem razširjene odgovornosti proizvajalca ali zasebnih neprofitnih institucij za ponovno uporabo in recikliranje, zlasti z ločenim zbiranjem;
- izvirajo s podeželja, kjer ni na voljo reden odvoz odpadkov.

Sem **ne** spadajo:

- odpadki iz kanalizacijskih omrežij in čiščenja odplak, vključno z blatom iz čistilnih naprav;
- gradbeni odpadki in odpadki pri rušenju objektov.

2.1. Sistem ločenega zbiranja odpadkov na izvoru v občini RADOVLJICA

Odpadki, ki se zbirajo od vrat do vrat

Vrsta odpadka	Pogostost odvoza
mešani komunalni odpadki	1 X 14 DNI
organski kuhinjski odpadki	1 X TEDENSKO
mešana embalaža	1 X 14 DNI
papirna in kartonska embalaža	NE
kosovni odpadki	2 X LETNO DO 2 M3 GLEDE NA INDIVIDUALNO NAROČILO
zeleni vrtni odpad	INDIVIDUALNO GLEDE NA NAROČILO PROTI PLAČILU

Odpadki, ki se zbirajo na ekoloških otokih

Vrsta odpadka	Pogostost odvoza
mešana embalaža	3 X TEDENSKO
papirna in kartonska embalaža	2 X TEDENSKO
steklena embalaža	1 X TEDENSKO
oblačila	NE

Odpadki, ki se zbirajo v posebnih akcijah (npr. nevarni odpadki, kosovni odpadki)

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost zbiranja</i>
nevarni	1 x letno

Odpadki, ki se zbirajo v zbirnih centrih

Občani občine RADOVLJICA uporabljajo en zbirni center:

<i>Vrsta odpadka</i>
- vse vrste embalaže (kartonska, steklena, mešana, lesena)
- les
- vse frakcije OEEO (MGA, HZA, VGA, TV in monitorji, flourescentne cevi, baterija)
- nevarni odpadki iz gospodinjstev
- gume
- zeleni odrez
- tekstil in obutev
- trda plastika
- stiropor
- ravno steklo
- kovine
- gradbeni material
- mešani komunalni odpadki
- kosovni odpadki

2.2 . Predelava ločeno zbranih odpadkov

Mešane komunalne odpadke, ki nastajajo na območju Občine Radovljica, Komunala Radovljica d.o.o. kot izvajalec javne službe oddaja podjetju JEKO-in.d.o.o. kot upravljavcu odlagališča Mala Mežakla in izvajalcu javne službe na območju občine Jesenice in Žirovnica.

Posamezne ločeno zbrane frakcije odpadne komunalne embalaže izvajalec javne službe oddaja skladno z zakonodajo posameznim družbam za ravnanje z odpadno embalažo:

- SLOPAK D.O.O.
- UNIREC D.O.O.
- INTERSEROH D.O.O.
- RECIKEL D.O.O.
- GORENJE SUROVINA D.O.O.
- EMBAKOM D.O.O.

Zbrane frakcije odpadne električne opreme izvajalec oddaja skladno z zakonodajo družbam za ravnanje z odpadno električno opremo:

- ZEOS D.O.O.

Zbrane frakcije odpadnih nagrobnih sveč izvajalec oddaja skladno z zakonodajo družbam za ravnanje

z odpadnimi nagrobnimi svečami :

- SVEKO D.O.O.

Zbrane frakcije odpadnih avtomobilskih gum izvajalec oddaja skladno z zakonodajo družbam za ravnanje z odpadnimi avtomobilskimi gumami :

- SLOPAK D.O.O.

Ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov izvajalec oddaja pooblaščenim zbiralcem :

- DINOS D.D.,

- GORENJE SUROVINA D.O.O.,
- KOMTEKS D.O.O.,
- BIOMASA OVSENIK D.O.O.,
- KEMIS D.O.O.,
- ZOLTAN D.O.O.,
- BITEA D.O.O.,
- HUMKO D.O.O.,
- KOTO D.O.O.

Podatek o tem, koliko (izraženo v %) predanih odpadkov se odda v:

- snovno predelavo: 49 %
- energetska predelavo: 0 %
- v odstranjevanje (odlaganje): 51 %

Mešane komunalne odpadke za občino Radovljica prevzema podjetje JEKO-IN d.o.o. in jih pred odlaganjem obdelava tako, da (po pogodbi) izloči še 20—30% odpadkov.

Podjetje Interseroh d.o.o. vse vrste embalaže razdeli naprej v naslednje vrste obdelav:

- 26 % v snovno obdelavo v Sloveniji
- 46 % v snovno obdelavo v tujini
- 21 % v energetska obdelavo v Sloveniji
- 7 % v energetska obdelavo, ponovno obdelavo in sežig v tujini

Podjetje Unirec d.o.o. razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- papirna in kartonska embalaža: 60 % snovne obdelave in 40 % energetske obdelave
- mešana embalaža: 22,5 % snovne obdelave in 77,5 % energetske obdelave
- steklena embalaža: 60 % snovne obdelave in 40 % energetske obdelave

2.3 Količine odpadkov

Zahtevani podatki:

- Količina nastalih komunalnih odpadkov (a) skupaj in na prebivalca letno (a1)
- Količina mešanih odpadkov skupaj (b) in na prebivalca letno (b1)
- Delež ločeno zbranih frakcij (skupaj) (c)

Pregled količin odpadkov po posameznih letih

Leto	Skupaj zbrani KO	Zbrani MKO	Odloženi MKO po obdelavi	Skupaj zbrani KO/preb.	Skupaj zbrani MKO/preb.	Odloženi MKO/preb. po obdelavi	Skupaj zbrane ločene frakcije	Skupaj zbrane ločene frakcije/preb.	Delež zbrani MKO/zbrani KO	Delež odloženi MKO/zbrani KO	Delež vsi ločeno zbrani/skupaj zbrani KO brez obdelave	Delež vsi ločeno zbrani/skupaj zbrani KO z obdelavo	Prebivalci skupaj
	a	b		a1	b1						c		
	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(%)	(%)	(%)	(%)	
2009	6.254.217	5.135.180	5.135.180	334	275	275	1.119.037	60	82	82	18	18	18.701
2010	6.332.051	4.793.080	4.793.080	336	254	254	1.538.971	82	76	76	24	24	18.843
2011	5.638.854	3.536.577	3.536.577	298	187	187	2.102.277	111	63	63	37	37	18.895
2012	6.128.884	3.512.200	3.104.780	324	186	164	2.616.684	138	57	51	43	46	18.932
2013	6.010.175	3.264.290	2.885.630	319	173	153	2.745.885	146	54	48	46	49	18.851
2014	6.218.358	3.277.910	2.897.670	330	174	154	2.940.448	156	53	47	47	50	18.861
2015	6.298.888	3.259.740	2.881.610	334	173	153	3.039.148	161	52	46	48	51	18.858
2016*	6.269.678	3.149.485	1.465.670	332	167	78	3.120.192	165	50	23	50	68	18.858

* ocena za leto 2016

KO - komunalni odpadki

MKO - mešani komunalni odpadki

2.4 Ukrepi za spodbujanje zniževanja količin odpadkov

Direktiva 2008/98/ES o odpadkih v 3. členu preprečevanje nastajanja definira kot ukrepe, sprejete preden snov, material ali proizvod postane odpadek, ki zmanjšajo:

- (a) količino odpadkov, vključno s ponovno uporabo proizvodov ali podaljšanjem življenjske dobe proizvodov;
- (b) škodljive vplive nastalih odpadkov na okolje in zdravje ljudi ali
- (c) vsebnost nevarnih snovi v materialih in proizvodih.

Obstoječi ukrepi ponovne uporabe in preprečevanja nastajanja odpadkov:

Sodelovanje v vsakoletnih akcijah Očistimo našo občino, s pomočjo katere se opravi vsakoletno čiščenje naše okolice in tudi divjih odlagališč.

V letu 2015 je začelo obratovati Središče ponovne rabe in Štacuna Brvač. Temeljne usmeritve Središča ponovne rabe so:

- socialno podjetništvo in zaposlovanje ranljivih skupin ter težje zaposljivih oseb,
- odvečni predmeti (zbiranje) na zbirnem centru in pri individualnem odvozu kosovnih odpadkov,
- zmanjševanje količin odloženih odpadkov,
- izobraževanje šol o ponovni rabi,
- sodelovanje z medgeneracijskim centrom.

Kot eno izmed prvih komunalnih podjetij smo postavili poulični zbiralnik OEEO -sodelovanje z ZEOSS.

Izvajamo individualni prevzem embalaže ter kosovni odvoz (od vrat do vrat).

Spodbujamo lokalno samooskrbo z vodenjem in organiziranjem učnega bio vrta.

- spoznavanje otrok s biodinamičnim vrtom,
- oskrba vrtcev in vzgojnovarstvenih zavodov,
- zelena delovna mesta (vključevanje manj zaposljivih ljudi).

Kompostiranje doma

- vračanje hranil kot moralna odgovornost
- ni onesnaževanja (transport, čistost komposta)
- delavnice kako kompostirati.

Našim občanom kot eno izmed možnosti zmanjševanja volumna ponujamo možnost ugodne nabave ustreznih pripomočkov za zmanjševanje volumna odpadkov

Prodaja bio vrečk

Ločeno zbiranje odpadkov na pokopališčih v Občini Radovljica

Štacuna Brvač brez embalaže

Zbiranje tekstila:

- ločeno zbiranje (več zabojnikov) na Zbirnem centru Radovljica,
- akcija v šolah – postavitve zabojnikov pri osnovnih šolah v občini Radovljica,
- Središče ponovne rabe in Štacuna Brvač,
- komisijske prodajalne,
- Tržnica Bolšjak,
- Rdeči križ,
- Karitas.

Dnevi odprtih vrat z organizacijo ekoloških delavnic:

- kompostiranje na domačem vrtu in priprava organskih pripravkov za uspešno kompostiranje.

Spodbujanje uporabe in pitja naravne vode :

- vzpodbujanje uporabe pitja neustekleničene vode,
- postavitev pitnikov pitne vode na določenih turističnih točkah in lokacijah v občini Radovljica.

Obstoječi ekonomski instrumenti:

Na območju občine Radovljica, kjer je izvajalec javne službe Komunala Radovljica d.o.o., poteka obračun stroškov ravnanja z odpadki glede na velikost zabojnika za mešane komunalne odpadke, ki ga gospodinjstvo uporablja. Velikost zabojnika je določena v Tehničnem pravilniku glede na število oseb v posameznem gospodinjstvu oziroma hišnem svetu.

Na stroške odvoza vpliva tudi pogostost odvoza posode za mešane komunalne odpadke. Število odvozov smo že zmanjšali na 2 x mesečno .

Trenutno se še ne izvaja kaznovalne politike v zvezi z ravnanjem z odpadki. Usmerjeni smo izobraževanje in osveščanje ter nadzor zbiranja vseh vrst odpadkov, posebej mešanih komunalnih in opozarjanje na pravilno ločevanje.

Obstoječi načini informiranja in osveščanja lokalnih prebivalcev, podjetij, ustanov in obiskovalcev (turizem) o načinu ravnanja z odpadki v občini:

V letu 2015 smo ponovno izdali prenovljen in posodobljen Priročnik s stanjem ločenega zbiranja v občini Radovljica in navodili za še uspešnejše ločevanje v bodoče.

Komunala Radovljica d.o.o. že vrsto let sodeluje z vrtci in šolami na območju občine Radovljica :

- izobraževalne urice,
- projekt Pozorni za okolje za srednje šole,
- ogledi zbirnega centra in čistilne naprave,
- projekt Čisto veselje (zbiranje odpadkov),
- vrtci – Jaz, ti , mi za Slovenijo: tekmovanje v zbiranju plastenk za inkubator,
- kompostiranje v šolah (učni vrt).

Posebna obvestila in objave:

- obvestila na hrbtni strani položnic, vsaj 8x letno,
- posebna obvestila (dopisi) 2x letno,
- objava člankov v lokalnih novicah, 12x letno,
- lokalne radijske in TV postaje: Radio Triglav, Radio Kranj, Radio Gorenc, GTV,
- Dnevi odprtih vrat Komunale Radovljica d.o.o.,
- objave na spletni strani Komunale Radovljica d.o.o. ,
- obvestila preko elektronske pošte,
- izobraževanje zaposlenih v podjetjih po dogovoru.

3. VIZIJA, CILJI IN POGLAVITNE REŠITVE

Vizija Občine Radovljica je postati občina, ki z viri ravna trajnostno in gospodarno: odpadki, kot viri ne končajo na odlagališču in hrana ne v smeteh. V občini nastajajo zelena delovna mesta. Vsi se zavedajo vrednosti virov in svoje vloge pri učinkoviti rabi virov.

Cilj Zaveze je dati jasno navodilo vsem prebivalcem, obiskovalcem in izvajalcem dejavnosti o ravnanju z odpadki na območju občine Radovljica v prihodnosti:

1. Ohranjanje in varovanje naravnih virov (pokrajine in vode)
2. Izobraževanje in osveščanje k odgovornemu potrošništvu, uporaba marketinških pristopov.
3. Preprečevanje nastajanja odpadkov:
 - premislimo kaj res potrebujemo preden kupimo,
 - kupimo izdelke, ki so kvalitetni, narejeni iz ekoloških in/ali recikliranih materialov, izogibamo se nakupu izdelkov za enkratno uporabo,
 - če neke stvari ne potrebujemo več, jo prodamo, posodimo ali podarimo,
 - ko potrebujemo nek izdelek le za enkratno uporabo si ga izposodimo,
 - spodbude kupcem, da prinesejo svojo embalažo in vrečke za večkratno uporabo,
 - spodbujanje kupcev, da kupujejo izdelke brez embalaže ali vsaj take, ki so v ekološki embalaži,
 - spodbujanje uporabe pralnih plen.
4. Ponovna uporaba izdelkov, izvajati marketinške pristope pri promociji ponovne uporabe:
 - v nove namene (npr. stare fotografije za umetnost, obleke za vrečke, itd.),
 - popravilo tako, da se ohranja vrednost in uporabnost izdelka,
 - obnavljanje, predelava sestavnih delov, razstavljanje na sestavne dele, ki jih ponovno uporabimo,
 - spodbujanje izmenjav, trgovin z izdelki ponovne uporabe, garažne razprodaje, boljših trgov in zbiranja v dobrodelne namene.
5. Recikliranje –sistemi ločenega zbiranje preko sistema zbiralnic ločenih frakcij, zbirnega centra ter individualnega odvoza kosovnih odpadkov in oddaja zbranih ločenih frakcij v predelavo, s čimer se ohranjajo naravni viri in preprečuje odlaganje odpadkov na odlagališčih. Čim večja snovna predelava vseh vrst odpadkov z namenom zmanjšanja količin odpadkov namenjenih za odstranjevanje
6. Povečan prijazen nadzor zbiranja vseh vrst odpadkov pri povzročiteljih.
7. Čim bolj kakovostno ločeno zbiranje vseh vrst odpadkov z namenom, da so čiste in tako bolj uporabne za predelavo in obdelavo.
8. Kompostiranje na domačem vrtu ali skupnostnih kompostarnah. Prednost pred kompostiranjem hrane je uporaba še dobre hrane iz restavracij in hotelov za ljudi, ki so socialno ogroženi, nato za prehrano živali, šele nato lahko hrana postane biološko razgradljiv kuhinjski odpad.
9. Sežiganje mešanih komunalnih odpadkov, gum, lesa iz mešanih gradbenih odpadkov ali blata čistilnih naprav je nesprejemljivo.

Poglavitni ukrepi Zaveze Občine Radovljica :

- izobraževanje in osveščanje prebivalcev in obiskovalcev o ravnanju z odpadki na območju občine,
- preprečevanje nastajanja odpadkov na izvoru,
- ponovna uporaba,
- zagotavljanje kar najboljših pogojev za ločeno zbiranje odpadkov na izvoru: natančnejše ločevanje (s povečanim nadzorom ločevanja) in posledično manj zbranega preostanka komunalnih odpadkov namenjenega obdelavi in končno odlaganju.

4. ODBOR ZA SPREMLJANJE URESNIČEVANJA ZVEZE

Za spremljanje vizije, ciljev in poglavitnih ukrepov na območju Občine na poti do uresničitve ZERO WASTE občina oblikuje Zero Waste odbor, v katerega so vključeni:

- predstavniki občine,
- komunalnega podjetja,
- nacionalne Zero Waste organizacije in
- nevladnih nepridobitnih organizacij.

Mednarodna Zero Waste zveza priporoča tudi vključevanje predstavnikov prebivalcev in lokalnih podjetij.

Naloga odbora je, da sodeluje pri razvoju in implementaciji zaveze, oceni kritične korake, definira rešitve v primeru težav pri izvedbi ali rokih, podpira izvajanje zaveze ter poroča nacionalni Zero Waste organizaciji. Odbor se mora sestati najmanj enkrat letno.

Ko so člani Zero Waste odbora določeni, občina seznam z imeni ter njihovimi kontaktnimi podatki pošlje nacionalni Zero Waste organizaciji. Seznam članov Zero Waste odbora je javno dostopen in objavljen na spletnih straneh občine in spletni strani nacionalne Zero Waste organizacije.

Za območje občine Radovljica se oblikuje en odbor.

V Odbor predlagamo imenovanje naslednjih članov:

- Rado Pintar, predstavnik občine,
- Manca Šetina Miklič, kabinet župana,
- Mojca Dolar, predstavnik Komunale Radovljica d.o.o.,
- Blanka Mrak, predstavnik Komunale Radovljica d.o.o.,
- Erika Oblak, predstavnik nacionalne Zero Waste organizacije,
- Bojan Pohar, predstavnik nevladne organizacije.

Mandat Odbora traja do 2026, do katerega naj bi bili izpolnjeni cilji, zastavljeni v tem načrtu oz. zavezi. Cilji in zaveze so predstavljeni v prejšnji točki. Odbor se sestane najmanj 1x letno.

Člani odbora na prvi seji določijo predsednika odbora.

5. ZAVEZA OBČINE RADOVLJICA NA POTI DO ZERO WASTE TER OPIS UKREPOV

Pri uresničevanju zastavljenih ciljev je v prvi vrsti potrebno slediti operativnim ciljem iz PROGRAMA RAVNANJA Z ODPADKI in PROGRAM PREPREČEVANJA ODPADKOV REPUBLIKE SLOVENIJE v skladu z zahtevami Direktive 2008/98/ES o odpadkih in s poudarkom na doseganju ciljev iz Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži in Direktive 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih.

Občina Radovljica se zavezuje, da bo:

- **do leta 2021** vzpostavila pogoje, ki bodo omogočili:
- Izmed vseh zbranih komunalnih odpadkov izločiti 65 % delež koristnih odpadkov in jih poslati naprej v snovno izrabo (recikliranje, kompostiranje, anaerobna obdelava) (c)
- Zmanjšanje količine zbranih komunalnih odpadkov na 320 kilogramov na prebivalca na leto (a1)
- Zmanjšanje količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov na 130 kilogramov na prebivalca na leto (b1)
- Zmanjšanje količine odloženih odpadkov na 66 kilogramov na prebivalca na leto.
- **do leta 2026** vzpostavila pogoje, ki bodo omogočili:
- Izmed vseh zbranih komunalnih odpadkov izločiti 70 % delež koristnih odpadkov in jih poslati naprej v snovno izrabo (recikliranje, kompostiranje, anaerobna obdelava) (c)
- Zmanjšanje količine zbranih komunalnih odpadkov na 300 kilogramov na prebivalca na leto (a1)
- Zmanjšanje količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov na 100 kilogramov na prebivalca na leto (b1)
- Zmanjšanje količine odloženih odpadkov na 60 kilogramov na prebivalca na leto
- Za vse zbrane vrste odpadkov bo poskusila najti rešitev za nadaljnjo predelavo, ponovno uporabo, snovno izrabo ali preoblikovanje izdelkov in materialov
- V največji možni meri okrepiti prioritete na področju ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja, ponovna uporaba in recikliranje odpadkov je usmerjeno v zniževanje količin vseh nastalih komunalnih odpadkov ter zniževanje količin mešanih ostankov) ter odpadkov praviloma ne usmerjati v sežigalnice. Sežiganje komunalnih odpadkov, gum, lesa iz mešanih gradbenih odpadkov ali blat čistilnih naprav je nesprejemljivo
- Izvesti analizo mešanih ostankov odpadkov, ki pokaže, katere deleže je možno znižati s preprostejšimi ukrepi, katere pa zgolj s sodelovanjem proizvajalcev. Prva analiza bo opravljena v prvem letu po sprejemu Zaveze. Nadaljnje, preprostejše analize bodo izvedene najmanj 1x na leto z namenom spremljanja napredka in prilagajanja ukrepov za doseg ciljev
- Organizirati izobraževanja, informiranja, osveščanja in sodelovanja s prebivalci, obiskovalci in podjetji, kjer nastajajo komunalni odpadki ter s podjetji, kjer nastajajo odpadki, ki ne sodijo v njeno neposredno pristojnost, o pravilnem ravnanju z odpadki, kompostiranju na domačem vrtu, in preprečevanju nastajanja odpadkov ter ponovni uporabi predmetov

- Organizacija sistema samooskrbe lokalnega prebivalstva, prodaja lokalnih izdelkov in pridelkov ter živil v razsutem stanju (brez embalaže)
- Zmanjšanje ogljičnega odtisa v lokalnem okolju (spodbujanje energetske učinkovitosti, zelene javne nabave itd.)
- Pravilno upravljanje zemljišč (nadzor preobsežne gradnje, ki ima za posledico preveliko gostoto prebivalcev, obnova, sanacija in preprečevanje nastajanja degradiranih območij, načrtovanje zelenih stavb, načrtovanje in izgradnja energijsko in prehransko samozadostnih naselij ipd.)
- Spodbujanje trajnostne mobilnosti (v avtu se pelje več ljudi, ne vsak s svojim, hoja, vožnja s kolesom, javni prevoz ipd.) in novih življenjskih slogov (samooskrba, kratke nakupovalne verige, trajnostna pravična trgovina ipd.)
- Kot eden izmed ukrepov se predvideva postavitve več zabojnikov za tekstil in odpadno elektronsko opremo.
S tem želimo izboljšati možnosti za oddajo določenih frakcij
- Poskusna uvedba zbiranja jedilnega olja v posebnih zbiralnicah v strnjenih naseljih v letu 2017
- Sodelovanje z različnimi akterji na področju zmanjševanja nastajanja odpadnih predmetov ter vzpodbuditi njihovo ponovno uporabo (Smetumet, Fundacija Vincenca Drakslerja, lokalni prebivalci, različna podjetja. Kot eno izmed možnosti na tem področju vidimo ustanovitev zaposlitvene centra za ranljive skupine
- Vzpostavitev skladišče, kjer se zbirajo odpadni, a še uporabni izdelki, ki jih poceni ali zastonj ponudijo v ponovno uporabo posameznikom, malim podjetnikom, obrtnikom
- Organiziranje izmenjevalnic oblačil in športnih rekvizitov (sezonskih : zima in poletje).
- Vzpodbujanje neuporabe plastičnih vrečk, promoviranje gesla »S cekarjem v trgovino«
- Vzpodbujanje lastnikov psov k bolj ekološkem obnašanju in ravnanju, uporabi lastnih vrečk in odlaganju v lastne zabojnike, s tem bomo v bodoče zmanjševali število nameščenih pasjih koškov, porabo plastičnih vrečk, ki so nameščene v zabojnikih, zmanjševali stroške materiala in dela
- Potrebno spodbujanje uporabe vode brez plastenk- torej pitje vode iz pip in pitnikov
- ZW dogodki: organiziranje ločenega zbiranja na dogodkih, uporaba povratne embalaže, sodelovanje z dobavitelji, različnimi ponudniki ter sodelovanje z lokalnimi organizatorji prireditvev
- Sodelovanje z lokalnimi gostinski lokali in tudi pri njih vzpostaviti celovit sistem ločenega zbiranja ter spodbujati preprečevanje odpadkov tudi pri njih
- Sodelovanje s proizvodnimi in industrijskimi organizacijami v občini Radovljica ter jih vzpodbuditi in pozvati k ločenemu zbiranju in ponovni rabi odpadkov
- Popis stanja divjih odlagališč v občini : postopna sanacija, osveščanje k oddaji odpadkov na zbirnem centru (obstajajo široke možnosti za legalno oddajo).